

Nr 10.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion med förslag till ändrad lydelse av § 31 regeringsformen.

Uti en inom första kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 141, av herr *Sjödahl* hemställes, »att riksdagen måtte besluta att såsom vilande antaga följande förslag till ny lydelse av § 31 regeringsformen liksom ändring av övergångsstadgandet:

§ 31.

Till borgmästartjänst i stad och till tjänst som lagfaren rådman i stad äge staden föreslå tre behöriga personer. Bland de sålunda föreslagna utnämner Konungen en till innehavare av den ifrågavarande tjänsten.

Närmare bestämmelser — — — stiftad lag.

Övergångsstadgande.

Bestämmelserna — — — tillämpning.

De nya bestämmelserna i 31 § skola ej äga tillämpning, där före ikraftträdandet åtgärd för återbesättande av borgmästartjänst vidtagits.»

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Enligt 31 § regeringsformen äger till borgmästartjänst i stad med egen jurisdiktion där bosatta och i stadens allmänna angelägenheter röstberättigade män och kvinnor föreslå tre behöriga personer. Varje röstberättigad äger en röst. Bland de föreslagna utnämner Konungen en till borgmästare.

Före 1945 års grundlagsändring skulle enligt samma stadgande förhållas på enahanda sätt vid tillsättande av rådmans- och magistratssekreterarsysslor i Stockholm. Med avseende på tjänsterna som lagfaren rådman i andra städer gällde däremot enligt särskilda författningar att de tillsattes av stadsfullmäktige, varefter länsstyrelsen utfärdade fullmakt för den valde. I samband med processreformen vidtog år 1945 den ändring i 31 § regeringsformen, gällande för såväl Stockholm som övriga magistratsstäder, att staden till tjänst som lagfaren rådman äger föreslå tre behöriga personer, bland vilka Konungen utnämner en till innehavare av tjänsten. Enligt 1945 års lag om val av borgmästare och lagfaren rådman förrättas rådmansval av stadsfullmäktige.

I förarbetena till 1945 års ändring av 31 § regeringsformen hade processlagberedningen (SOU 1944: 10 s. 137) framhållit, att övervägande skäl

talade för att valet förrättades av stadsfullmäktige. Vad särskilt anginge rådmansval hade erfarenheten från Stockholm visat, att dessa val icke vore ägnade att tilldraga sig något större intresse från allmänhetens sida. Snarare föreläge enligt beredningen skäl att även borgmästarvalen överflyttades å stadsfullmäktige. Beredningen hade emellertid icke ansett sig äga tillräcklig anledning att på denna punkt föreslå avvikelse från den hävdvunna ordningen.

Nu förevarande motion åsyftar, att val av borgmästare skall, liksom val av rådmän, förrättas av stadsfullmäktige. Utskottet delar motionärens uppfattning om lämpligheten härav. Borgmästarvalen tilldraga sig, enligt vad erfarenheten utvisar, för närvarande ofta blott ett ringa intresse från de röstberättigades sida. En överflyttning av valen till stadsfullmäktige skulle enligt utskottets mening medföra bättre förutsättningar för valets beredning och för ett mera representativt valresultat. Med hänsyn härtill förordar utskottet en grundlagsändring i motionens syfte. Utskottet har för den skull låtit upprätta förslag till ändrad lydelse av 31 § regeringsformen. Förslagets genomförande kräver ändring av 1945 års lag om val av borgmästare och lagfaren rådmän.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen i anledning av förevarande motion såsom vilande för vidare grundlagsenlig behandling måtte antaga följande:

F ö r s l a g

till

ändrad lydelse av 31 § regeringsformen.

(Nuvarande lydelse.)

Till borgmästarejänst i stad äge där bosatta och i stadens allmänna angelägenheter röstberättigade män och kvinnor föreslå tre behörige personer. Varje röstberättigad äger en röst. Till tjänst som lagfaren rådmän i stad äge staden föreslå tre behörige personer. Bland de sålunda föreslagna utnämner Konungen en till innehavare av den ifrågavarande tjänsten.

(Föreslagen lydelse.)

Till tjänst som borgmästare eller lagfaren rådmän i stad äge stadsfullmäktige föreslå tre behöriga personer. Bland de föreslagna utnämner Konungen en till innehavare av tjänsten.

Närmare bestämmelser — — — — — stiftad lag.

Övergångsstadgande.

De nya bestämmelserna i 31 § skola ej äga tillämpning, där före ikraftträ-

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

dandet åtgärd för återbesättande av
borgmästaretjänst vidtagits.

Stockholm den 4 mars 1948.

På konstitutionsutskottets vägnar:

JONES ERIK ANDERSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Jones Erik Andersson, Karl August Johanson, Herlitz, Elmgren, Björck, Mattsson, Lindén, Gustavson, Sandberg och Damström; samt

från andra kammaren: herrar Nolin*, Norén, Kyling, Spångberg, fru Björck, herrar Gustafsson i Bogla, Hansson i Skediga och Hæggholm*, fru Svedberg och herr Larsson i Stockholm.

* Ej närvarande vid justeringen.